

4.2. Prieveiksmis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

Prieveiksmio reikšmė

Prieveiksmis yra savarankiška nekaitoma kalbos dalis, paaiškinanti veiksmažodį, būdvardį ar kitą prieveiksmį. Prieveiksmis reiškia veiksmo aplinkybę arba ypatybės ypatybę. Žodis *prieveiksmis* sudarytas iš dviejų žodžių: *prie* ir *veiksmas*.

Prieveiksmiai atsako į klausimus *kaip? kada? kur? kiek? keliese? kodėl?* Prieveiksmių klausimai taip pat yra prieveiksmiai.

Dažniausiai prieveiksmiai aiškina asmenuojamąsias ir neasmenuojamąsias veiksmažodžių formas (*šauriai pasidarbavo, narsiai kovodami*), bet gali aiškinti ir būdvardžius (*labai skanus, tamsiai žalias*), kitus prieveiksmius (*labai gerai, visai arti*), kai kuriuos daiktavardžius (*pernai vasarą, visai vyras*).

Prieveiksmių skyriai

Būdo (kaip? koku būdu?): *tiesiai, aiškiai, palengva, staiga, įstrižai, galvotrūkčiais, iš lėto, be galo, kitaip, visiškai...*

Kiekybės (kiek? kiek kartų? keliese?): *daug, trissyk, gana, dviese, keliese, užtektinai, tiek, šiek tiek...*

Vietos (kur? iš kur?): *toli, kairėn, netoliese, iš tolo, kur ne kur, namie, pasroviui, pakeliui, pavėjui, ten, visur...*

4.2. Prieveiksmis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

Laiko (kada? kuomet? kuriuo laiku? nuo kada? iki kada? kelintą kartą? kaip dažnai?): *anuomet, anąkart, kasdien, iš mažens, kada ne kada, niekada, tada, visada, neilgam, nuolat, kada ne kada, nuo seno...*

Priežasties ir tikslo (kodėl? dėl kurios priežasties? kuriuo tikslu?): *dėl ko, kažkodėl, tyčia, todėl, užtat, tyčiom, kažin kodėl...*

Yra ir tokiųrieveiksmių, kuriems visai tinkamų klausimų nėra. Jie rodo veiksmo, vietos, būdo ar laiko kitimą, ėjimą kuria nors linkme, todėl vadinami linkmėsrieveiksmiais:
artyn, tolyn, rudeniop, žemyn, vakarop, galop...

www.emokykla.lt

1. Raskiterieveiksmius, juos išrašykite, šalia nurodykite skyrių.

Vakaras, rytoj, gražus, maloniai, anąkart, rudeniop, rudenį, niekada, dienoje, aukštas, kažkodėl, raudona, pakeliui, nuo seno, stropus, užtektinai, aukštyn, šaltas, keliamas, kažin kodėl, nešdama, klausant, pavėjui, raudonai, iš mažens, ten.

4.2. Prieveiksmis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

2. Skliausteliuose šalia paryškintų prieveiksmių parašykite, į kokį klausimą jie atsako.

1. Mačiau, kaip ore **palengva** (_____) skraidė pienės pūkas.
2. **Kasdien** (_____) eidama į mokyklą, susitinku su savo geriausia drauge.
3. ytoj reikės anksti keltis, **todėl** (_____) šiandien reikia eiti anksti miegoti.
4. Šiandien košės prisivalgėme **užtektinai** (_____).
5. Mes **visiškai** (_____) pasitikime vienas kitu.
6. **Niekada** (_____) nemaniau, kad ateis ta diena, kai turėsime išeiti.
7. **Netoliese** (_____) pamačiau aplink augančias gėles.
8. Vaikas namo ėjo neskubėdamas, **iš lėto** (_____) lengvu žingsneliu.
9. Vaikas pamelavo **tyčia** (_____), kad tik nereikėtų eiti į kiemą.
10. **Nuo seno** (_____) buvo sakoma, kad mokslo šaknys karčios, bet vaisiai – saldūs.

3. Perskaitykite lietuvių etiologinę sakmę „Pelėdos akys“. Raskite ir išrašykite prieveiksnius (jų yra 6), nurodykite jų rūšį.

Pelėdos akys

Labai seniai, kai dar jokie gyvuliai neturėjo akių, Dievas sušaukė juos visus, kad galėtų padalyti jiems akis.

– Kas atvyks anksčiau, tas ir gaus geresnes akis, – tarė Dievas.

Visi žvėrys ir paukščiai labai skubėjo ateiti, tik pelėda vos vilkosi iš paskos. Jau sutemus ji pagaliau atėjo pas Dievą. Dievas surado kažkur patamsyje dideles akis ir atidavė pelėdai, kad ji galėtų matyti ir naktį. Dievas taip padarė todėl, kad tingėjo naują patalą kloti ir viešnią nakvynei priimti. Pelėda gavo dideles akis ir tą pačią naktį parskrido namo. Nuo to laiko pelėda mato tiktai naktį.

Edita Korzonaitė „Pelėdos akys“ iš kn. „Kadaise ir akmenys augo“

4.2. Prieveiksmis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

4. Parinkite ir įrašykite tinkamus prieveiksmius į sakinius.

1. Šiandien lauke _____ lyja.
2. Šį vakarą būsiu namie, _____ neisiu.
3. _____ kilsi, _____ krisi.
4. Užėjome į svečius _____, tik pasiklausti kelio.
5. Upe plaukėme _____.
6. Tomas _____ vėluodavo į pamokas.
7. Visą vasarą oras buvo geras, tik _____ šiek tiek subjuro.
8. Milda nemokėjo matematikos, _____ ji buvo gera šokėja.
9. Norėdami pasiekti tikslo vietą, turite pasukti _____, o po eiti tik _____.
10. Žmonės _____ susiduria su įvairiais iššūkiais.

namie, aukštai, smarkiai, kasdien, pasroviui, užtat, kairėn, neilgam, niekur, rudeniop, žemai, nuolat, tiesiai

5. Suskirstykite prieveiksmius pagal rūšį, įrašykite juos į žemiau esančią lentelę.

Tiesiai, anuomet, aiškiai, netoliese, palengva, daug, tyčia, trissyk, gana, nuo seno, dviese, keliese, užtektinai, tiek, toli, staiga, kairėn, iš tolo, kur ne kur, namie, pasroviui, pakeliui, pavėjui, kažin kodėl, ten, visur, anąkart, kasdien, iš mažens, kada ne kada, niekada, tada, šiek tiek, visada, neilgam, nuolat, kada ne kada, dėl ko, kažkodėl, todėl, užtat, tyčiom.

Būdo	Kiekybės	Vietos	Laiko	Priežasties ir tikslo